

RDEČI PRAPOR

Glasiło jugoslovanske socialne demokracije.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10.40 K, za pol leta 5.20 K, za četrt leta 2.60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K. — Reklamacije so poštnine proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna petil-vrstica, (širina 73 mm) Izhaja vsako sredo in soboto. 20 vin., pogojeni prostor 25. vin., poslana in razglasi 30 vin. Posamezna številka 10 v.

Deželnozbornski volilci v Ljubljani!

V torek 16. t. m. je volitev enega poslanca iz volilnega razreda mest in trgov v Ljubljani. Ker velja za vse volitve na Kranjskem

volilna obveznost,

ste dolžni, da se tudi te volitve udeležite. Vse nasprotniške stranke so že imenovali svoje kandidate za to volitev in se pripravljajo na vsa moč, da bi zanje pridobile čim več glasov. Socialno demokratična stranka ne misli pri teh volitvah razviti nobene intenzivne agitacije, ampak apelira na zavednost in disciplino svojih pristašev, ki imajo v tem razredu volilno pravico.

Naš kandidat je sodrug

Fran Bartl,

upravitelj v Ljubljani;

vabimo Vas, da vsi složno oddaste svoje glasovnice z njegovim imenom. Pokazati je treba nasprotnikom, da Vas tudi v tem razredu ne smejo podcenjevati in da se morajo Vaši glasovi vpoštovati.

Položaj je tak, da ravno Vaši glasovi lahko odločujejo. Veljavo pa bodo imeli le tedaj, če jih pri prvi volitvi vse do zadnjega zberete za našega kandidata. Ako bodo Vaši glasovi kompaktni, bodo nasprotni stranke videle, da je treba z njimi računati. Bodoči poslanec bo vedel, da Vas ne sme prezirati in se bo moral v deželnem zboru bolj ozirati na Vaše zahteve, kakor pa bi se, če bi se Vaši glasovi pri volitvah sploh ne pokazali.

Storite torej

dne 16. maja

svojo dolžnost kot zavedni pristaši socialne demokracije. Ne dajte se od nikogar premotiti in oddajte pri tej volitvi glasovnico, na katero zapišete ime

Fran Bartl,

upravitelj v Ljubljani.

Izpolnite svojo dolžnost tudi s tem, da sami agitirate za našega kandidata pri svojih tovariških volilcih. Poskrbite, da se ne izgubi noben glas, ki sodi socialno demokratični stranki.

Opozorjamo Vas obenem, da po volitvi dobro shranite svoje

legitimacije,

ki jih boste potrebovali, če bo ožja volitev, pri kateri Vaši glasovi odločujejo. Ako storite svojo dolžnost s tem, da složno glasujete za našega kandidata, tedaj z vsakim glasom, ki bo oddan zanj, lahko koristite svoji stranki in delavstvu. Pokažite torej dne 16. maja svojo strankarsko zavednost in politično zrelost, pa volite socialno demokratično!

Volilni odbor jugoslov. soc. dem. stranke.

Kdor želi kakšne informacije zaradi deželnozbornske volitve, jih lahko dobi v upravništvu »Rdečega Prapora« ob navadnih uradnih urah.

Kdor do 13. t. m. ne dobi legitimacije, mora iti dne 13., 14. ali 15. ponjo k deželni vladi, soba št. 32 (vhod iz Simon Gregorčičeve ulice).

LISTEK.

Generalica.

Spisala Ada Kristanova.

»Mladost norost« — to je bila tudi moje mladosti krepost. Za običaje, za etiketna vprašanja, ali bolje rečeno za predpisane smešnosti in laži, kakor tudi za prepoved naravnega obnašanja — kar je menda vse potrebno med »korektnimi« ljudmi — sem se brigala ravno toliko, k. likor je bilo treba za spoznanje, da mi v večini slučajev ravno nasprotno veliko bolj ugaja. Ta nevarna lastnost je dala tudi povod, da sem se seznanila z generalico, v kateri vam hočem pripovedovati.

Krasno majsko jutro me je nekoč zateklo na kraju, kamor sem zahajala malokdaj — namreč na pokopališču. Nisem ravno ljubila grobov. A noč poprej me je v sanjah moja z osemnajst leti umrla sestra tako mило prosila, naj ji prinesem cvetic, da sem bila na svetlem jutru še zelo ginjena. Šla sem torej, kupila sem šmarnc in vijolic ter sem jih odnesla na njen grob — pač čuteča, da s tem ne storim dobrote njej, temveč sama sebi.

Dragi moji, ali ste že bili majskega jutra, kadar je vse bleščalo in trepetalo v zraku, na pokopališču? Ne? Tedaj morate storiti, kar ste zamudili, da izveste, kaj vse pride čez prag vaše duše, ako le držite pot do

nje odprto. Storite to, kakaj meni se sedaj mudi, da vam povem kaj drugega.

Zamišljena sem prišla do groba svoje sestre. Mehanično sem razvezala niti na šopkih. »Ko vas je vrtnar gojil in varoval, ste bile že obsojene na smrt. Ako vas ne bi bila ravno jaz kupila, umrle bi menda na toplih prsih krasotice; — umrle tu na njenem grobu — bila je ljubezniva in polna hrepenenja po sreči in po življenju, ko je prišel blagi angelj smrti, da jo reši vseh prevar in razočaranj.« V takih mislih razsula sem cvetličice po vsem grobu in nakrat so me pogledale male vijolice bolešno preseščene: »To je bil torej smisel vse skrbne vzgoje?« Smarnice pa so ponosno molčale, kakor da bi bile od nekdanj vedele, kaj jih čaka. Pogledala sem oboje brezmočna: »Mar vam morem pomagati? Saj sama — Tukaj pa so krenile moje misli na drugo pot; videda sem sebe in svojo notranjo zapuščenost — bilo mi je, da bi se vrgla na grob: »Vzemite me k sebi — glej nimam človeka, ki bi mu odprla to srce polno viharjev in kopnenja; tebi je bolje v tvoji tih jami, kajti neljubeznivost ljudi je neznosna!« Strmelna sem na grob in v duhu sem jasno videda njen pokojni obraz, prav tak, kakoršen je bil na smrtni postelji. Tedaj me je naenkrat prestrašilo vprašanje, kako li izgleda sedaj, po petih letih... Uh — to ni bilo nič za mojih sedemnajst let! Mraz me je stresel, obrnila sem se ter se napotila po ovinkih proti izhodu. Pomlad — sveža, kli-

Še več vojakov.

Zadni teden je prišla z Dunaja »tolazilna« vest, da sta se baron Bienert in grof Khuen Hedervary sporazumela zaradi brambnih predlog in da je nevarnost konflikta med avstrijsko in ogrsko vlado odpravljena. Ogrskemu parlamentu se predložijo tisti zakonski načrti, ki obsegajo nameravane vojaške reforme, v najkrajšem času in ko se snide avstrijski državni zbor, se bo moral takoj baviti z militarističnimi novostmi, ki morajo biti v Avstriji in na Ogrskem enake.

Znano je, da so se avstrijski in ogrski ministri dolgo pravadali zaradi posameznosti vojaških načrtov, pa so razširjali po vsej državi vesti o težavah, ki jih je treba premagati. Po uradnih in poluradnih vesteh so se vse te težave sukale okrog jezikovnega vprašanja pri vojaških sodiščih. Igrala se je velika komedija. Baron Bienert se je dal od svojih časopisov slaviti kot močni, neomajani branitelj avstrijske ideje, Khuen pa je nastopal kot prvobornitelj madjarskih narodnih interesov. Nazadnje se je vse tako končalo kakor v šablonskih veseljih v gledališču: Nesporazumi so se pojasnili, težave so se odstranile, Bienert in Khuen sta se objela in poljubila, ljudstvo pa naj bi bilo veselo in srečno, da se je vse tako ugodno končalo.

Ali ljudstvo bi moralo biti slepo in gluho, če bi se dalo s tako komedijo speljati na led. Vsi prepri avstrijskih in ogrskih ministrov zaradi sodniškega jezika niso imeli nobenega drugega namena, kakor odvrti pozornost ljudstva od tistih pasti, ki mu jih nastavljajo novi vojaški zakoni. Socialni demokratje so zahtevali brambno reformo in so imeli zanj že hude boje; ali zahtevali so jo v interesu širokih slojev prebivalstva, zahtevali so take reforme, ki bi olajšala vojaška bremena. Socialni demokratje so zahtevali skrajšanje vojaške službe na dve leti, ker je v mnogih drugih državah že davno vpeljano, in zahtevali so izpremembo vojaškega kazenskega zakona na ta način, da se ne bo moglo z obtožencem med štirimi zidovi ravnati kakor se koč, ne da bi se mogel zagovarjati in ne da bi javnost kaj zvedela o postopanju.

A kaj napravi vojna uprava? Ona predlaga košček tistih reform, ki jih zahteva so-

cialna demokracija in ljudstvo, zraven pa pridene toliko svojih zahtev, da je v njenih predlogah desetkrat več poslabšanja kakor zboljšanja. Namesto ljudskih interesov stopajo zopet militaristični, namesto olajšanja za ljudstvo prihajajo nova bremena.

Dveletno vojaško službo hoče vojna uprava uvesti samo za pehoto. In še tukaj hoče podčastnike prisiliti, da bi morali služiti tretje leto. Kdor ima toliko razvit razum, da lahko postane korporal, ima biti za svojo boljšo sposobnost kaznovan s tretjim letom službe. Kogar vzamejo h kavalteriji ali artileriji, ta pa sploh ne pojde domov pred koncem tretjega leta.

Ali za to malenkostno reformo, ki je komaj vredna besede, zahteva vojna uprava velikansko plačilo: Od prihodnje spomladi se ima število rekrutov pomnožiti za 56.000 fantov. Namesto dosedanjega rekrutnega kontingenta, ki znaša 103.000 mož na leto, se ima določiti 159.000 mož. Vojska, ki šteje zdaj v miru 290.000 mož, na vojni pa 900.000, se ima pomnožiti na 350.000 v miru in na poldrug milion na vojni. Razume se, da bo za toliko ljudi treba več kasarn, več pušk in bajonetov, več topov in revolverjev in sabelj in vse te stroške bo vojna uprava hotela zopet naložiti ljudstvu.

Vojna uprava, ki je še le v zadnjem delegacijskem zasedanju iztlačila iz delegacij silne milione za nove ladje, se gotovo ne bi upala priti z novimi načrti te vrste, ako se ne bi zanašala, da ji bodo meščanske stranke v obeh parlamentih zopet dovolile do pike vse, kar zahteva. Morda bodo zopet nekoliko stokale o težavah prebivalstva, ali kadar pride do glasovanja, bodo po stari navadi storile vse, kaj zahteva vojni minister. Klerikalni in liberalni gospodje, ki se doma pred volilci kar tope same ljubezni in brige za ljudstvo, bodo na Dunaju v bratski slogi glasovali za vsak milion, ki ga bo militarizem hotel izprečati iz ljudstva in za vse rekrute, ki jih bo vojni minister hotel imeti.

Leta in leta že slišimo po celi deželi jok in stok, da je premalo rok za delo. Kmet propada, ker ni ljudi. Ali ravno izmed mladih ljudi, ki so najsposobnejši za delo, bodo gospodje iz klerikalne in liberalne stranke dovolili še 56.000 fantov več, da bodo morali zapustiti domačijo in delo na domačiji, pa iti nositi puško. Potem pa si bodo ravno tisti gospodje brusili jezike, češ da so socialni demokratje krivi, da nima kmet dosti delavcev. A v resnici so socialni demokratje edini, ki se bore proti temu, da bi militarizem pobral vse, kar je za delo sposobno.

Ljudski parlament.

Državni zbor, ki ga je baron Bienert razpusil, se je razlikoval od vseh prejšnjih parlamentov v tem, da je bil izvoljen na podlagi volilnega reda, ki se že močno približuje splošni in enaki volilni pravici. V vsakdanjem se seveda že sedaj veljavna volilna pravica imenuje splošna in enaka, vendar pa vsi vemo, da se to še ne vjema s popolno resnico. Volilna reforma, ki je prišla leta 1907, v veljavo, je bila sicer velik napredek, toda do tiste idealne volilne pravice, ki jo hočejo socialni demokratje, je vendar še kos pota. Po zakonu mora biti možki, če hoče stopiti na volišče, 24 let star in mora prebivati leto dni v volilnem okraju, ženska pa sploh nima volilne pravice. Če se jemljejo strogi pojmi, se torej o splošnosti sploh ne more govoriti. Socialni demokratje zahtevajo, da se prične volilna pravica z 20., ne pa s 24. letom. Da je to mogoče, pokazuje primeri v drugih državah. Zahteva pa je tudi popolnoma upravičena. Štirindvajseto leto ne bi bilo v življenju človeka nič posebnega, če ne bi imeli že starega zakona, ki izreka, da postane državljan s tem letom polnoleten. Zakaj si je zakon izbral ravno

(Konec prihodnjic.)

Dobro rodbinsko kavo

priredi že mali dodatek pravega Francka: s kavnim mlinčkom iz tovarne v Zagrebu. Le vsled svoje nedosežne izdatnosti in svoje neprekošene kakovosti je pravi Franck toli priljubljen v vsakem gospodinjstvu.

B. Götzl, Ljubljana
Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

skladišče oblek domačega izdelka za gospode in dečke. — Velika izbira tu- in inozemskega blaga za obleke po meri. — Solidna postrežba. — Vedno nizke cene.

10 zapovedi

za zdravje in 10 zapovedi za kmetovalca, vsake posebej tiskane, dobi vsak človek zastoj v lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani. V tej lekarni se tudi oddajo zdravila p. t. članom okr. bol. blagajne v Ljubljani, bol. zavodu c. kr. tob. tovarne in bolniške blagajne južne železnice.

Igralne komade

za citre zastoj tistemu, ki mi pošlje naslove igralcev na citre. Zaloga muzikalij,

Görkau, Češko.

Castiti gospo

Gabrijel Piccoli
lekarnar

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso

z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

Posesnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri Št. Petru na Krasu.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir.

Kg. sivoga dobrega, puljenega 8 K; boljšega 2-40 K; prima polbelega 2-90 K; belega 4 K; belega puhastega 5-10 K; rafelnega snežnobelega, puljenega 6-40 K, 8 K; puha sivoga 6-7 K, belega, finega 10 K; najlinelji prani puh 12 K. Naročila od 5 kg na prej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitnega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dlj, 60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovitim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglavnice 3, 3-50 in 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 13, 14-70, 17-80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4-50, 5-20 in 5-70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka 12-80 in 14-80 K, Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. Natan. cen. gratis in fr. S. Benisch, Dešenice 758, Češko.

Prevzetje gostilne.

Vljudno naznanjam, da prevzamem in otvorim v soboto 6. maja dobro znano

gostilno na Rimski cesti 11.

Skrbela bodem za najboljšo posrežbo cenj. gostom. Pri gostilni je tudi majhen vrt in prostor za balinanje. — Sprejemajo se naročniki na kosila in večerjo.

Toči se tudi čez ulico.

Za prijazen obisk se priporoča

Marija Dražil, gostilnič.

V soboto zvečer in nedeljo vinska poskušaja.

ANTON ZUPANČIČ, KNIGOVEZ, LJUBLJANA

SLOMŠKOVA ULICA ŠT. 31.

priporoča se za prijazna naročila na vsakovrstna v knjigoveško stroko spadajoča dela. — Izdeluje tudi jako okusne okvirje in passepartout, prikladne vsakovrstnim podobam.

Najbolj varno naložen denar! — Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa do 31. dec. 1910 nad 564 mil. kron.

Stanje hranilnih vlog nad 40 mil. kron

MESTNA

Rezervni zaklad nad 1.200.000 kron

HRANILNICA LJUBLJANSKA

V LASTNI HIŠI V LJUBLJANI PREŠERNOVA UL. 3.

sprejema hranilne vloge vsak dan in jih obrestuje po 1/4%

brez odbitka. Nevzdržane obresti pripisuje vsakega pol leta in kapitalu. Sprejemavložne knjizice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Denar in knjizice se lahko pošilja po pošti.

Za varnost vlo-

ženega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z vso davčno močjo. Izguba vložnega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. dež. vladi, izključena vsaka spekulacija z vložnim denarjem. — Za varčevanje ima vpljane lične domače hranilnike, v podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov pa

KREDITNO DRUŠTVO.

Posoja na zemljišča po 5% in proti poplačevanju dolga po najmanj 1/4%. Doznanik pa more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako hoče. Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

'SLAVIJA' VZAJEMNO ZAVAROV. BANKA V PRAGI,

ki je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji, se najtopleje priporoča ter vabi p. n. slovensko občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe, bodisi za življenje, proti požaru, proti ulomu ali pa proti razbitju stekla in ogledal, le pri njej. — BANKA 'SLAVIJA' ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarifi za preskrbljenje za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom, so najcenejši. Ona razdeljuje ves čisti dobiček svojim členom. Banka 'Slavija' je res slovanska zavarovalnica z vseskozi slovansko-narodno upravo. Življenske police banke 'Slavije' so neizpodbitne in nezapadljive. Gmotno podpira banka 'Slavija' narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrodelnim namenom in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fond K 54.000.000 — jamčijo za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izplačala svojim členom življenskega oddelka K 2.495.719.—. Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 109.356.861.—. — Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razpošilja drage volje in poštine prosto

GENERALNI ZASTOP 'SLAVIJE'

VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI.

Produkt. zadruga ljublj. mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo

s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije c. 11 (Kolizej)

Zaloga pohištva

lastnega izdelka in tapetniškega blaga.

Izvršuje vsa mizarstva stavbna dela.

Lastna tovarna na Glinah pri Ljubljani.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon števil. 168.

V LJUBLJANI

Telefon števil. 168.

priporoča svoje

izborna pivo v sodeh in steklenicah.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.

Kavarna

'Unione v Trstu'

ulica Caserma in Torre Blanca

se priporoča.